

11.06.2021

POL-2021-47056

Opetus- ja kulttuuriministeriö

VN/489/2021VN/489/2021

Poliisihallituksen lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta**1 Lausuntopyyntö**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Poliisihallitukselta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta. Esitys on osa Opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelmaa kiusaamisen, väkivallan sekä häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa.

2 Poliisihallituksen lausunto**2.1 Yleistä**

Poliisihallitus pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina ja oikeasuuntaisina. Sääntelyä on tärkeä selkeyttää ja jättää tulkinnanvaraisuuksille mahdollisimman vähän tilaa.

Lakiehdotuksen tavoitteena on turvata kansalaistensa perusoikeudet turvalliseen opiskeluun ja opiskeluympäristöön. Lakiesitys koskettaa erityisesti lapsia ja nuoria, mutta samoin myös koko aikuiskoulutukseen osallistuvia kansalaisiamme. Turvallinen oppimisympäristö on välttämätön edellytys osaamisen kehittymiselle ja osaamistavoitteiden saavuttamiselle. Turvallinen työympäristövaatimus koskettaa myös henkilöstöä, jotka työskentelevät eri kouluympäristöissä. Koulurauhan tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeä huolehtia henkilöstön osaaminen ja varmistaa eri rooleissa toimivien henkilöiden oikeudet ottaa kiusaamiseen ja häiriöön liittyvät tapaukset käsittelyyn tehokkaasti ja viivytyksettä. Samassa yhteydessä on myös huolehdittava molemmiin puolisesta oikeusturvasta.

Poliisin tärkeänä tehtävänä on olla mukana turvaamassa kansalaistemme turvallisuus. Sisäisen turvallisuuden toinen selonteko julkaistiin 20.5.2021 ja selonteossa tehdyt linjaukset tukevat lausunnolla olevan esityksen tavoitteita. Selontekoon kirjatun tavoitteen mukaan nuorten rikoskierrettä ehkäise-

vää ankkuritoimintaa laajennetaan vahvemmin osaksi koulujen ja oppilaitosten kiusaamisen vastaista toimintaa sekä vahvistaa poliisin ja koulujen välistä yhteistyötä laajasti muun muassa kummipoliisitoiminnan keinoin.

2.2 Kaksoisrangaistavuus

Kaksoisrangaistavuuden kieltoa koskevan sääntelyn poistaminen selkeyttää oikeustilaa. Koulutustoiminnassa on tärkeää kyetä lyhyellä ajalla reagoimaan häiriötä aiheuttavaan toimintaan kurinpitomenettelyin.

Voimassa oleva sääntely (mm. perusopetuslain 36 c §) estää kurinpitorangeistuksen määräämisen, jos samasta teosta on vireillä syyte tai annettu tuomioistuimen ratkaisu lukuun ottamatta mahdollisuutta erottaa oppilas määrääjäksi, jos se oppilaan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua. Voimassa oleva sääntely on niin ikään jättänyt tulkinnanvaraiseksi sen, onko rikosoikeudellinen menettely mahdollista, jos asiassa on määrätty kurinpitotoimi.

Voimassa olevassa laissa tarkoitettujen kurinpitoseuraamusten (mm. perusopetuslain 36 §), ja etenkin määräaikaisen erottamisen turvaamistoimen luonteisena seuraamuksena, tulisi lähtökohtaisesti olla mahdollisia riippumatta asiassa mahdollisesti käynnistettävästä esitutkinnasta, vireillä olevasta syyteharkinnasta ja näitä mahdollisesti seuraavasta oikeusprosessista. Tässä yhteydessä on huomioitava, että tämän kaltaiset rikosprosessit saattavat olla varsin pitkäkestoisia, joka tarkoittaa sitä, että mahdollisesti asiasta määrättävä rangaistusseuraamus voi konkretisoitua niin pitkän ajan kuluessa, ettei sillä välttämättä ole tilannetta pysähdyttävää ja toimijaa havahduttavaa merkitystä. Asiassa mahdollisesti seurannut kurinpitoseuraamus on lisäksi tuomioistuimen vapaasti huomioitavissa rangaistusseuraamuksen ankaruutta arvioitaessa.

2.3 Koulujen kanssa tehtävä yhteistyön kehittäminen

Poliisihallinnolla ja opetustoimella on vakiintuneet ja toimivat yhteistyösuhteet sekä toimintamuodot paikallisella tasolla. Oppilaitosturvallisuuden (mm. ohjeet uhkatilanteiden varalle) kehittäminen on ollut yhteistyön keskiössä moniammatillisen Ankkuritoiminnan lisäksi. Opetustoimen osallistuminen Ankkuritoimintaan on jatkossakin tärkeä kokonaisuus. Lisäksi poliisi osallistuu Koulurauha -ohjelmaan, joka on Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Poliisihallituksen, Opetushallituksen, Folkhälsanin ja Suomen Vanhempainliiton yhteinen hanke. Tämä hanke tukee oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Todettakoon, että Poliisihallitus uudistaa ja päivittää oppilaitosturvallisuuden ohjeistusta niin, että se on käytössä, kun 2021 syyslukukausi alkaa. Tämän jälkeen poliisilaitokset vastaavat alueillaan käytännön toteutuksesta.

Muutoinkin poliisi tiedostaa tarpeen oppilaitosten kanssa tehtävän yhteistyön edelleen tehostamiseksi ja konkretisoimiseksi. Poliisi saa kouluilta jatkuvasti ennalta estävään toimintaan yms. asioihin liittyviä pyyntöjä, joihin kaikkiin ei valitettavasti pystytä tällä hetkellä reagoimaan. Poliisin ennalta estävään toimintaan on kohdistettu lisärahoitusta vuoden 2022 loppuun asti ja toiminnan kohderyhmä ovat lapset ja nuoret. Lisärahoituksella luodaan

ennalta estävän toiminnan kehittämisohjelma ja tässä yhteydessä tullaan huomioimaan myös koulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen.

Poliisijohtaja

Tomi Vuori

Poliisiylitarkastaja

Karl Linderborg

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 11.06.2021 klo 08:57. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Jakelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi

Poliisihallitus; esikunta, hallintoyksikkö, poliisitoimintayksikkö